

TASVIRIY SAN’ATDA MANZARA JANRI INQILOBI

Abdumuminov Sidiqbek Mirzabahrom o’g’li

Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti

Amaliy san’at fakulteti “Chizmatasvir” kafedrası o’qituvchisi

Annotatsiya: Tasviriy san’atda manzara janri, tabiiy go’zallikni aks ettiruvchi asarlarni yaratish orqali, san’atkorlarning ijodida muhim o’rin egallaydi. Manzara janrining inqilobi esa, bu janrning rivojlanishi va yangi uslublar, texnikalar bilan boyitilishi jarayonidir. Ushbu maqolada manzara janrida ijod qilgan ba’zi mashhur rassomlar va ularning inqilobiy hissalarini haqida so’z yuritamiz.

Kalit so’zlar: Manzara, impressionizm, kompozitsiya yechimi, kolorit, ekspressionizm, etyud, issiq va sovuq ranglar, tabiat.

Аннотация: В живописи жанр пейзажа занимает важное место в творчестве художников, создающих произведения, отражающие природную красоту. Революция жанра пейзажа — это процесс его развития и обогащения новыми стилями и техниками. В данной статье мы поговорим о некоторых известных художниках, работающих в жанре пейзажа, и их революционных вкладе.

Ключевые слова: Пейзаж, импрессионизм, композиционное решение, колорит, экспрессионизм, этюд, теплые и холодные цвета, природа.

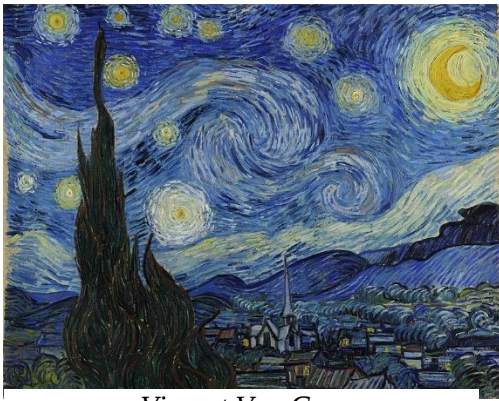
Qadimdan tasviriy san’atda manzara janri, tabiat va ochiq havo bilan bog’liq holda, kompozitsion ahamiyatga ega, tabiiy go’zallikni aks ettiruvchi asarlarni yaratish orqali, musavvirlarning ijodida muhim o’rin egallaydi. Manzara janrining inqilobi deyilganda, bu janrning rivojlanishi va yangi uslublar, texnikalar bilan boyitilishi jarayoni tushiniladi. Ushbu maqolada manzara janrida ijod qilgan ba’zi mashhur rassomlar va ularning inqilobiy hissalarini haqida so’z yuritamiz.

Klaud Monet (Claude Monet) ¹Fransuz rassomi Klaud Monet, imperssionizm harakatining asoschilaridan biri sifatida tanilgan. U manzara janrida inqilobiy o’zgarishlar kiritdi, chunki u tabiiy yorug’lik va ranglarni o’z asarlarida juda chuqur aks ettirgan. Monetning "Impression, Sunrise" asari, imperssionizmning nomini beruvchi asar sifatida tanilgan. U, an’anaviy manzara tasvirlaridan farqli o’laroq, vaqt va muhitning o’zgarishini ko’rsatishga intildi. Mone bu asarida tumanni tasvirleydi. To’q sariq va issiq ranglar qorong’ulikka ishora beruvchi sovuq ranglardan ajoyib tarzda farq qiladi, har bir tafsilot tomoshabinga yetib boradi. Bu oldingi qatordagi kichikroq qayiqlar deyarli suv harakati bilan harakatlanayotganini ko’rsatadi.

*Klaud Monet
"Taassurot, Quyosh chiqishi"*

¹ <https://www.claude-monet.com/impression-sunrise.jsp>

Vinsent Van Gog
"Yulduzli tun"

² Vinsent Van Gog (Vincent van Gogh)

Gollandiyalik rassom Vinsent Van Gog, manzara janrida o'ziga xos uslub yaratdi. Uning asarlarida kuchli ranglar va dinamik brushworklar mavjud bo'lib, bu uning hissiyotlarini va ichki dunyosini aks ettiradi. "Yulduzli tun" asari, uning manzara janrida inqilobiy hissasini ko'rsatadi, chunki u tabiiy go'zallikni o'ziga xos tarzda ifodalaydi. "Yulduzli tun" asarini ko'pchilik rassomlar ekspressionizmning cho'qqisi deb ta'riflashadi. Qizig'i shundaki, rassom uni omadsiz

asar deb bilgan, ustiga ustak ushbu surat Van Gogning ruhiy salomatligi bilan bog'liq muammolar kuzatilayotgan vaqtda chizilgan. **Van Gog "Yulduzli tun"ni ruhiy kasalliklar shifoxonasida chizgan.** Asar yaratilishidan oz muddat avval rassom hayotidagi chuqur tushkunlik davrini boshdan kechirgan.

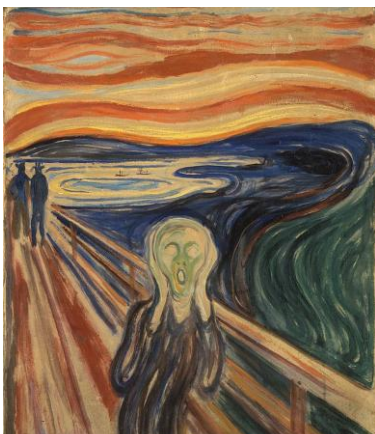
³Jozef Turner (Joseph Mallord William Turner)

Jozef Turner
"Rain, Steam and Speed"

Britaniyalik rassom Jozef Turner, manzara janrida romantizm harakatining muhim vakillaridan biridir. U, tabiiy hodisalarni, xususan, quyosh botishi va yomg'irli havoni tasvirlashda o'ziga xos uslubga ega edi. Turnerni "tabiatning shoiri" deb atashadi, chunki u o'z asarlarida tabiatning kuchini va go'zalligini juda kuchli ifodalaydi. Uning "Rain, Steam and Speed" asari, manzara janrida inqilobiy o'zgarishlarni ko'rsatadi.

⁴ Edvard Munch (Edvard Munch)

Edvard Munch
"Scream"

Norvegiyalik rassom Edvard Munch, manzara janrida ekspressionizm harakatining asoschilaridan biridir. U o'z asarlarida inson his-tuyg'ularini va ichki muammolarini aks ettirishga intildi. "Scream" asari, uning manzara janrida inqilobiy hissasini ko'rsatadi, chunki u tabiiy muhitni inson ruhiyati bilan bog'laydi.

Aslini olganda, "Qichqiriq" avtobiografik bo'lib, Myunxning sayohat paytida, orqa fonda ko'rilgan ikki hamrohi uni tark etganidan keyin tabiatni teshib o'tgan chinqirig'i haqidagi haqiqiy tajribasiga asoslangan ekspressionistik qurilish. Ovoz uning aqli g'ayritabiiy

holatda bo'lgan paytda eshitilgan bo'lishi kerakligiga asoslanib, Munch uni haddan tashqari itarib yuborilsa, insonning butunligini buzishi mumkin bo'lgan uslubda beradi.

² https://uz.wikipedia.org/wiki/Yulduzli_tun

³ ain, Steam and Speed – The Great Western Railway

⁴ <https://www.edvardmunch.org/the-scream.jsp>

Yuqorida ta'kidlab o'tilganidek, art nouveau-ning oqimli egri chiziqlari tabiatga yuklangan sub'ektiv chiziqli birikmani ifodalaydi, bunda ko'plab xususiyatlar ayollik ohanglari bilan organik takliflar yig'indisiga birlashadi. Ammo inson tabiatning bir qismidir va bunday umumiylikka singib ketish shaxsni yo'q qiladi. Shu paytdan boshlab Munch ko'plab rasmlarga art nouveau elementlarini kiritdi, lekin odatda cheklangan yoki o'zgartirilgan tarzda.

Xulosa

Manzara janrida ijod qilgan rassomlar, o'z asarlarida yangi uslublar va texnikalar orqali inqilobiy o'zgarishlar kiritdilar. Klaud Monet, Vinsent Van Gough, Jozef Turner va Edvard Munch kabi san'atkorlar, manzara janrini rivojlantirishda muhim rol o'ynadilar. Ularning ijodi, san'at tarixida yangi sahifalar ochdi va bugungi kunda ham tasviriy san'atda manzara janrining ahamiyatini oshirishda davom etmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. "Impressionism and the Landscape" - Sarah Johnson
2. "The Art of Landscape Painting" - Emily Brown
3. "Nature in Art: The Evolution of Landscape Painting" - Michael Green
4. Wikipedia - Landscape Painting. The Art Story - Impressionism